

Zadeva C-339/23**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

30. maj 2023

Predložitevno sodišče:

Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich (Poljska)

Datum predložitvene odločbe:

28. april 2023

Tožeča stranka: Horyzont Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz
Inwestycyjny Zamknięty**Tožena stranka:**

LC

Predmet postopka pred nacionalnim sodiščem

Tožba za plačilo zneska 41.177,24 PLN (približno 8761 EUR) skupaj z zamudnimi obrestmi iz naslova potrošniškega kredita, ki ga tožena stranka LC ni odplačala.

Predmet in pravna podlaga vprašanja za predhodno odločanje

Razlaga člena 8 Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS.

Člen 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Vprašanje za predhodno odločanje

Ali je treba člen 8 Direktive 2008/48/ES z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS razlagati tako, da je v njem določena obveznost dajalca kredita, da oceni kreditno sposobnost potrošnika (kreditojemalca), enakovredna drugim obveznostim iz navedene direktive (zlasti obveznostim obveščanja, določenim v členu 10 in naslednjih), tako da sankcije iz člena 23 te direktive ne morejo biti različne, to je ne morejo določati različnih pravnih posledic za kršitev vsake od teh obveznosti posebej.

Navedeni predpisi prava Unije

Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS: člen 8(1) in (2) ter člen 23

Navedeni predpisi nacionalnega prava

Kodeks cywilny (civilni zakonik) z dne 23. aprila 1964: člen 58(1), (2) in (3), člen 481(1), (2), (2¹), (2²), (2³) in (2⁴)

Kodeks postępowania cywilnego (zakonik o civilnem postopku) z dne 17. novembra 1964: člen 505⁴

Ustawa o kredycie konsumenckim (zakon o potrošniških kreditih) z dne 12. maja 2011: člen 9, od (1) do (4), člen 30(1), člen 31(1) in (2), člen 32, člen 33, člen 45, od (1) do (5)

Ustawa prawo bankowe (zakon o bančništvu) z dne 29. avgusta 1997: člen 70(1) in (2), člen 78a

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Tožena stranka LC (potrošnica) je 28. septembra 2017 z banko Nest Bank S.A v Varšavi sklenila pogodbo o kreditu za prestrukturiranje dolga za znesek 49.148,06 PLN (10.457 EUR).
- 2 Na podlagi kreditne pogodbe se je tožena stranka zavezala, da bo izposojeni znesek vrnila v 60 enakih mesečnih obrokih do 3. oktobra 2022 in da bo plačala tako imenovano kreditno provizijo v znesku 7323,06 PLN (približno 1558 EUR) ter da bo odplačala znesek 8365 PLN (1779 EUR) iz naslova pogodbenih obresti za uporabo glavnice po stopnji 9,9 % (po spremenljivi obrestni meri) na leto.
- 3 Del zneska kredita, ki je bil toženi stranki dan na voljo, je bil namenjen za poplačilo drugega kredita. Preostali znesek je bil namenjen potrošnji.

- 4 V kreditni pogodbi je navedeno, da „skupni znesek kredita“ znaša 33.460 PLN; „skupni strošek kredita“ znaša 29.113,16 PLN; „skupni znesek za plačilo“ znaša 62.573,16 PLN. Mesečni obrok plačila tožene stranke je znašal 1042 PLN (približno 221 EUR).
- 5 V času sklenitve pogodbe je bila tožena stranka upokojenka, poleg tega pa je bila zaposlena za 0,5 polnega delovnega časa. V kreditni pogodbi je tožena stranka navedla, da je njen povprečni mesečni neto dohodek 1755,62 PLN (približno 373 EUR) in da odplačuje še en kredit, katerega obrok je znašal 320 PLN (približno 68 EUR).
- 6 V kreditni pogodbi ni bil določen poseben način zavarovanja odplačila kredita.
- 7 Zaradi zamude pri odplačevanju kredita je dajalec kredita vložil tožbo za plačilo. Pozneje ga je nadomestila tožeča stranka, ki je na podlagi pogodbe o odstopu terjatev pridobila terjatev, zajeto v tožbi.
- 8 Prvostopenjsko sodišče je v celoti ugodilo tožbenemu zahtevku in je izdalo plačilni nalog.
- 9 Tožena stranka je zoper ta plačilni nalog vložila ugovor, v katerem je predlagala ustavitev izvršbe ali naložitev obročnega plačila terjatve, ki je predmet plačilnega naloga.
- 10 Tožena stranka je med postopkom odplačala del kredita v skupnem znesku 25.928 PLN (približno 5516 EUR).

Bistvene trditve strank v postopku pred nacionalnim sodiščem

- 11 Tožena stranka je na obravnavi 16. junija 2020 pojasnila očitke in trdila, da dajalec kredita ob sklenitvi pogodbe ni ocenil njene kreditne sposobnosti. Poleg tega je navedla druge očitke, ki so se nanašali na oceno pogodbenih določb z vidika njihove nepoštenosti.
- 12 Tožeča stranka je tožbo delno umaknila, in sicer v zvezi z zneski, ki jih je tožena stranka odplačala med postopkom. V preostalem delu tožeča stranka vztraja pri zahtevku za plačilo glavnice skupaj z zamudnimi obrestmi.

Kratka obrazložitev predloga

- 13 Glede na člen 8(1) Direktive 2008/48 in uvodno izjavo 28 te direktive mora dajalec kredita pred sklenitvijo kreditne pogodbe oceniti kreditno sposobnost potrošnika, zlasti na podlagi zadostnih informacij, ki jih predloži potrošnik. Ta obveznost, ki je izražena tudi v členu 9 poljskega zakona o potrošniških kreditih, prispeva k uresničevanju splošnih ciljev Direktive, da se potrošnikom v Uniji zagotovi visoka in enakovredna raven varstva njihovih interesov ter da se omogoči nastanek dobro delujočega notranjega trga potrošniških kreditov.

- 14 K uresničitvi teh ciljev naj bi prispevala tudi druga bremena, naložena dajalcem kredita, zlasti obveznosti obveščanja iz členov 5 in 10 navedene direktive.
- 15 V skladu s sodno prakso Sodišča so tako ocena kreditne sposobnosti kreditojemalca kot tudi obveznosti obveščanja pred sklenitvijo pogodbe in ob njeni sklenitvi temeljnega pomena za potrošnika (glej sodbe Sodišča z dne 21. aprila 2019, Radlinger, C -377/14, ECLI:EU:C:2016:283, točki 61 in 64; z dne 10. junija 2021, Ultimo Portofolio Investment (Luxembourg), C-303/20, ECLI:EU:C:2021:479, točka 29, in z dne 5. marca 2020, OPR-Finance s. r. o., C-679/18, ECLI:EU:C:2020:167, točka 21).
- 16 Kot je razvidno iz zbranih dokazov, banka ni izpolnila obveznosti izvedbe ocene kreditne sposobnosti. Po mnenju predložitvenega sodišča pa tožena stranka ni izpolnjevala pogojev za najem kredita, saj ni bila kreditno sposobna. Iz primerjave med skupnim mesečnim dohodkom potrošnice in bremenom obroka kredita je mogoče sklepati, da plačilo mesečnega obroka ogroža osnovne eksistenčne potrebe potrošnice. Neugodno finančno stanje tožene stranke poleg tega ni bilo začasne narave.
- 17 Člen 23 Direktive 2008/48 določa, da države članice sprejmejo pravila glede kazni, ki veljajo v primeru kršitve nacionalnih predpisov, sprejetih na podlagi te direktive, in vse potrebne ukrepe za zagotovitev izvrševanja teh kazni. Predpisane kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.
- 18 Poljski zakonodajalec pri izvajanju Direktive 2008/48 ni uvedel ustreznih sankcij za kršitev obveznosti preverjanja kreditne sposobnosti potrošnika, ki želi najeti potrošniški kredit. Kot je namreč razvidno iz sodbe Sodišča v zadevi C-303/20, sankcije za kršitev obveznosti preverjanja kreditne sposobnosti potrošnika, ki so določene v členu 138c Kodeks wykroczeń (zakonik o prekrških), niso zadostne. Te pomanjkljivosti se nanašajo tako na zakon o potrošniških kreditih kot na zakon o bančništvu.
- 19 V poljskem sistemu civilnega prava so predvidene številne rešitve, ki omogočajo uporabo sankcij za kršitev določb zasebnega prava. Ena takšnih rešitev je člen 45 zakona o potrošniških kreditih, ki določa tako imenovano sankcijo brezplačnega kredita, med drugim kadar je dajalec kredita kršil obveznosti obveščanja v razmerju do potrošnika. Vendar se ta določba uporablja le za kršitve, ki so v njej posebej navedene, med njimi pa ni kršitve obveznosti preverjanja kreditne sposobnosti potrošnika.
- 20 Do zdaj je v sodni praksi poljskih sodišč prevladovalo stališče, da kršitev obveznosti preverjanja kreditne sposobnosti, ki je določena v členu 9 zakona o potrošniških kreditih, ne pomeni podlage za kakršne koli pravne posledice, ki bi vplivale na pogodbeno razmerje med strankama. Vendar glede na dosedanjo sodno prakso Sodišča takšno stališče ni dopustno.
- 21 Ker člen 45 zakona o potrošniških kreditih izrecno ne obravnava vprašanja kršitve obveznosti preverjanja kreditne sposobnosti potrošnika, je treba predvsem poiskati

- druge določbe, ki omogočajo rešitev v skladu s cilji, ki se uresničujejo z Direktivo 2008/48. Takšna določba bi lahko bil člen 58 kodeks cywilny (civilni zakonik), ki določa najstrožjo sankcijo, in sicer sankcijo ničnosti pravnega posla. Predložitveno sodišče meni, da se ta določba lahko uporabi tudi v zvezi s kršitvijo obveznosti preverjanja kreditne sposobnosti potrošnika.
- 22 Čepprav je izbira sistema sankcij prepuščena presoji držav članic, mora izbrani sistem zagotavljati uresničevanje splošnih ciljev Direktive 2008/48 iz točke 13 zgoraj.
- 23 Predložitveno sodišče se v zvezi s tem sprašuje, ali v primeru, da so obveznosti prodajalca ali ponudnika iz členov 8 in 10 Direktive 2008/48, ki so namenjene uresničevanju teh ciljev, enakovredne, to pomeni, da so sankcije, na katere napotuje člen 23 Direktive 2008/48, ki jih uporabi zadevna država članica, za vsako od teh kršitev lahko različne.
- 24 Glede na to, da je Sodišče v točki 35 sodbe v zadevi C-303/20 opozorilo na diskrecijsko pravico sodišča pri uporabi in zlasti pri izbiri ukrepa, ki ustreza teži ugotovljene kršitve obveznosti, ali je treba iz tega sklepati, da mora biti ta ukrep enakovreden sankcijam, ki so določene za kršitev drugih obveznosti, ki izhajajo iz predpisov, sprejetih za izvajanje Direktive 2008/48?
- 25 Ali je v primeru kršitve obveznosti iz člena 8 Direktive 2008/48 (člen 9 zakona o potrošniških kreditih ali člen 70 zakona o bančništvu) sankcija, ki se uporabi, lahko strožja ali milejša od tiste, ki je predpisana za kršitev na primer obveznosti obveščanja, določenih v členu 10 navedene direktive? Ali obseg prostega preudarka pri presoji enakovrednosti sankcije, ki je določena v nacionalnem pravu, določa zgolj nacionalno pravo, ali pa je tudi posledica presoje enakovrednosti obveznosti, določenih v Direktivi?
- 26 Zgoraj navedeni dvomi so se pojavili v obravnavani zadevi. V primeru uporabe sankcije iz člena 58 civilnega zakonika postane pogodba nična in tako stranki vse njene določbe prenehajo zavezovati. Nasprotno pa sankcija iz člena 45 zakona o potrošniških kreditih ne povzroči ničnosti, temveč omogoča, da se potrošniku ne naloži plačilo obresti in drugih stroškov kredita.
- 27 Kot pa je splošno sprejeto v praksi, sankcija brezplačnega kredita ne vključuje sankcij v zvezi s pogodbenimi obrestmi za zamudo pri izpolnitvi terjatve. To pomeni, da bodo v primeru uporabe člena 45 zakona o potrošniških kreditih obresti za zamudo pri izpolnitvi terjatve določene na podlagi pogodbe (in bodo v tem primeru znašale 24,50 % letno), medtem ko bo v primeru sankcije na podlagi člena 58 civilnega zakonika izračun zamudnih obresti izhajal iz zakona (obresti bodo takrat znašale 12,25 % letno).
- 28 Predložitveno sodišče v zvezi s tem ugotavlja, da v dosedanji sodni praksi Sodišča ni bil izražen dvom v učinkovitost, sorazmernost ali odvratilni učinek nobene od teh sankcij glede na merila iz člena 23 Direktive 2008/48.

- 29 Vendar je treba poudariti, da se zadeve, ki jih je Sodišče obravnavalo v zvezi z uporabo teh sankcij, nanašajo na nacionalne rede različnih držav članic, ki imajo v zvezi s tem avtonomijo. Vendar pa, ali je treba takšno razlikovanje sankcij v smislu člena 23 Direktive 2008/48 v okviru nacionalnega prava dane države šteti za dopustno, če je treba obveznosti iz te direktive šteti za enakovredne, kar pomeni da so na podobni ravni in da se z njimi uresničujejo isti cilji?
- 30 Da bi zagotovilo, da so sankcije v skladu z merili iz člena 23 Direktive 2008/48, mora predložitveno sodišče upoštevati, da trenutno pravno stanje ni niti dovolj natančno niti jasno in da je sposobnost povprečnega potrošnika, ki nima ustreznega pravnega znanja, da ga oceni, vsaj nezadostna.
- 31 Soobstoj več sankcij v nacionalnem pravu ne le povzroči nejasnost in nenatančnost pravne podlage za uveljavljanje pravic na podlagi prava Unije, kar zmanjšuje njihovo učinkovitost (*effet utile*), ampak tudi, kar je bistveno, uvaja razlikovanje v smislu sorazmernosti sankcij za neizpolnjevanje obveznosti iz enega samega akta Unije, in sicer Direktive 2008/48.
- 32 Predložitveno sodišče bo s pridobitvijo odgovora Sodišča izvedelo, ali je različnost sankcij (v zgoraj opisanem smislu) dopustna, ko gre za kršitev obveznosti, ki izhajajo iz Direktive 2008/48. Navedeno sodišče poudarja, da ne sprašuje, katero od določb nacionalnega prava naj uporabi, ampak – če Sodišče to šteje za dopustno – kako je treba razlagati določbe prava Unije v zgoraj opisanem okviru.
- 33 Sodišče še ni odločilo o vprašanjih, ki se zastavljajo v okviru vprašanja za predhodno odločanje. Odgovor na to vprašanje bo neposredno pomemben za rešitev obravnavane zadeve, to je za presojo, kakšne so (ob upoštevanju meril iz člena 23 Direktive 2008/48) ustrezne posledice neizpolnitve obveznosti banke, da oceni kreditno sposobnost potrošnika, zlasti z vidika ocene učinkovitosti in sorazmernosti sankcij ter njihovega odvratilnega učinka.